

Hyvinvointilautakunta

Toiminnan kuvaus

Lautakunta vastaa kaupungin laaja-alaisten hyvinvointipalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä. Sen tehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta tarjoamalla laadukkaita vapaa-ajan palveluja sekä tukemalla yhteisöllistä ja aktiivista elämäntapaa. Toiminta painottuu ennaltaehkäiseviin palveluihin. Vaikutukset eivät aina näy lyhyellä aikavälillä eumääräisinä säästöinä, mutta ne tukevat kestävästä hyvinvointia ja ehkäisevät tulevaa palvelutarpeen kasvua.

Resursoinnin lähtökohtana on turvata palvelujen järjestäminen kaupungille osoitetun rahoituksen puitteissa sekä edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Kaupunki saa lautakunnan toiminnan rahoittamiseen valtionosuuksia, jotka eivät näy lautakunnan budjetissa. Vuonna 2026 niiden määrä oli noin 1,2 milj. euroa. Lautakunnan tuloissa näkyvät muut ulkoiset tulot ja hankkeisiin saadut valtionosuudet. Lautakunnan talous on nettobudjetoitu.

Toiminta koostuu seuraavista palveluista:

- Vapaa-aikapalvelut: liikunta- ja nuorisopalvelut sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut
- Kirjasto- ja kulttuuripalvelut
- Paimion opisto: kansalaisopisto ja musiikkiopisto

Vuonna 2027 toiminnan painopisteinä ovat kuntalaisten hyvinvoinnin turvaaminen, yhteismarkkinoinnin ja -tiedottamisen tehostaminen sekä talouden tasapainottaminen.

Lautakunnan alla toimivat työryhmät ja vaikuttamiselimet

Toimielimet:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -ohjausryhmä
 Ehkäisevän päihdetyön, mielenterveyden hyvinvoinnin ja väkivallan ehkäisyn työryhmä
 Kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmä
 Seuraparlamentti
 Järjestöparlamentti
 Paimion ja Sauvon nuorisolain mukainen ohjaus- ja palveluverkosto

Vaikuttajatoimielimet:

Nuorisovaltuusto
 Vanhusneuvosto
 Vammaisneuvosto

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	831	811	756	-6,8 %	-4,5 %	771	786
Toimintakulut	- 3 894	- 4 147	- 2 402	-42,1 %	-19,2 %	- 2 431	- 2 480
Toimintakate/ jäämä	- 3 063	- 3 336	- 1 646	-50,7 %	-23,1 %	- 1 661	- 1 694
Poistot ja arvonalennukset	- 31	- 36		-100,0 %	-50,0 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 3 095	- 3 373	- 1 646	-51,2 %	-23,4 %	- 1 661	- 1 694

(1 000 €) ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	768	807	756	-6,4 %	-0,8 %	771	786
Toimintakulut	- 2 535	- 2 477	- 2 402	-3,0 %	-2,6 %	- 2 431	- 2 480
Toimintakate/ jäämä	- 1 767	- 1 670	- 1 646	-1,4 %	-3,4 %	- 1 661	- 1 694
(1 000 €) sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	64	4		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakulut	- 1 359	- 1 670		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 1 296	- 1 667		-100,0 %	-50,0 %		

Tulosalue **Kirjasto- ja kulttuuripalvelut**
Vastuuhenkilö kirjasto- ja kulttuurijohtaja Laura Lankinen

Toiminta-ajatus

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat hyvinvointia ja elinvoimaisuutta tukevia perus- ja lähipalveluja.

Perustehtävä on edistää kuntalaisten osallisuutta, hyvinvointia ja aktiivista kansalaisuutta sekä yhdenvertaisia mahdollisuuksia tiedon, kulttuurin, taiteen ja oppimisen pariin. Palvelut on suunnattu sekä kaupunkilaisille että matkailijoille.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kirjasto- ja kulttuuripalvelut. Laissa määritetään, että kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Samoin kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista. Lisäksi Paimiossa kulttuuripalveluihin sisältyy myös neljä museota sekä kotiseutukirjasto.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Yleisen kirjaston lakisääteinen (Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) tehtävänä on

- tarjota kaikille avoin ja maksuton pääsy tietoon, kulttuuriin ja aineistoihin

sekä edistää:

- lukemista ja lukutaitoa
- elinikäistä oppimista
- tiedon saatavuutta ja käyttöä
- demokratiaa, sananvapautta ja aktiivista kansalaisuutta.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on

- mahdollistaa kuntalaisille kulttuurin ja taiteen kokeminen, harrastaminen ja tekeminen sekä tukea paikallista kulttuurielämää.

Samalla kulttuuripalveluiden tulee:

- edistää yhdenvertaista osallistumista kulttuuriin
- vahvistaa hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta
- vaalia kulttuuriperintöä
- tukea paikallista ja alueellista elinvoimaa

Toimintaympäristön muutokset

- Paimion kaupunginkirjasto on osa Vaski-kirjastojen yhteenliittymää, jossa kustannukset jaetaan asukaslukuun suhteutettuna. Kasvavana kaupunkina Paimion osuus yhteisistä kuluista tulee tästä syystä kasvamaan lähitulevaisuudessa.
- Kirjaston nykyisellä henkilökunnalla (5,4 työntekijää = 0,49htv/ 1000 asukasta) ei jatkossa pystytä toteuttamaan kaikkia kirjaston lakisääteisiä tehtäviä.
- Lukutaidon heikkeneminen lisää kirjastossa tehtävän perustyn määrää erityisesti lasten, nuorten ja perheiden keskuudessa.
- Hankittavan aineistomäärän väheneminen lisää asiakkaiden tekemien varausten ja aineistokuljetusten määrää, mikä vie henkilökunnan työaikaa aiempaa enemmän sekä vaatii lisätilaa aineistokuljetusten säilyttämiseen.
- Viranomaisviestinnän sekä Paimion kaupungin oman viestinnän ja palveluiden siirtyminen sähköiseen muotoon ja sähköisille alustoille lisää tarvetta kirjastossa annettavaan kansalaisten digitukeen kaikenikäisille.
- Kirjaston tehtäviin on valtakunnantasolla suunnitteilla uusia tehtäviä mm. kansalaisten laajalaaiseen digitukeen ja tekoälyosaamiseen liittyen sekä varautumiseen poikkeusolojen vies-

tinnässä ja tiedostuksessa. Nämä tulevat lisäämään työntekijätarpeen ja kehittämistyön lisäksi myös tekoälyyn liittyvien ohjelmien ja laitteiden tarvetta ja neuvontaa kirjastossa.

Toimintaa kuvaavat luvut

Suorite / tunnusluku	2023	2024	2025	EN 2026	TA 2027
Kirjasto					
Lainausmäärä (fyysinen + e-lainat)	221 556	231 278	249 713	263 000	276 900
Käynnit kirjastossa	86 793	88 949	92 234	87 700	87 700
Aukiolotunnit	4 777	3 190	3 504	4 500	4 500
Lukutaitotyön osallistujamäärä	2 970	2 156	2 840	2500	2 200
Henkilötyövuodet	6,20	6,29	6,70	6,20	5,40
Kustannukset €/asukas (netto)	52,87	53,14	53,90	58,75	
Kulttuuri					
Osallistujamäärä (muut palvelut pl kulttuurikasvatus)	14 382	14 967	15 351	5 000	6 000
Kulttuurikasvatussuunnitelmaan osallistuneiden määrä	-	767	767	1 315	1 265
museoiden aukiolotunnit	831	938	827	830	830
kulttuuritoimintaan myönnetty avustukset €/asukas	2,03	2,08	2,00	2,06	2,05
Kustannukset €/asukas (netto)	11,10	11,98	12,65	11,32	

Resurssimuutokset

Jotta vastuualue pysytään annetussa talousarvioraamissa ehdotetaan toimintaan ja palveluihin seuraavat vähennykset ja muutokset

- 1.1.2026 alkaen täyttämättä ollut kirjastovirkailijan 50%-tehtävä jätetään toistaiseksi täyttämättä
- Aineistomäärä tulee laskemaan, koska aineistojen hankintahinnat nousevat n. 3-10%, mutta talousarvioehdotuksessa ei aineistomääräraha ei voida nostaa samassa suhteessa. Vähennys tulee kohdistumaan erityisesti aikuisten aineistoon sekä eteiskirjastojen aineistojen määrään.
- Kirjastopalveluissa ostopalveluina hankittavaa asiantuntijapalveluja vähennetään. Jatkossa kirjasto keskittyy pääosin vain monilukutaitotyötä, lukemaan innostamista sekä demokratiatyötä liittyvään toimintaan.
- Kulttuuripalveluiden kanssa tuotetaan yhteistyössä muita kulttuuritapahtumia ja näissä osaan tulee lautakunnan hyväksymän hinnoittelun mukainen pääsymaksu. Kirjastossa myytävään, ulkopuolisten toimijoiden tuottamaan, paikalliskirjallisuuden myyntiin lisätään myyntiprovisio.
- Kulttuuripalveluille on myönnetty 3000 euron ELY:n (nyk. LVV) August Pyölniitun museon korjausrahoitus, jonka omarahoitus tulee kiinteistöpalveluilta, mutta näkyy kulttuurin hankkeissa.
- Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa ei toteuteta uusia omia hankkeita, jolloin omarahoitusosuus varauksia ei tehdä talousarvioon.

Strategiasta johdetut tavoitteet

Talous ja arkijärki

Yhteistyössä järjestettävien palveluiden määrän lisääminen mm. vapaaehtoisten järjestämät lukupiirit ja muut tapahtumat.

Kirjasto ja kulttuuripalvelut toimivat jatkossa tehokkaammin mahdollistajana ja koordinoijana, jolloin laajemmat lähipalvelut säilyvät, mutta eivät lisää kaupungin kuluja.

Vaski-yhteistyön jatkaminen, jolloin jatkossakin kustannustehokkuutta saadaan mm. yhteiskilpailutusten, hankintojen ja kehittämisen kautta sekä yhteisen aineistokokoelman avulla.

HYTE-kertoimen rahoitusosuuteen korottavasti vaikuttavaan toimintaan (kulttuurikaveritoiminnan) juurruttaminen osaksi perustoimintaa.

Vetoava viestintä

Kaikessa viestinnässä huomioidaan esteettömyys sekä saavutettavuus. Viestinnässä keskitytään tiedottavan viestinnän lisäksi myös positiiviseen olemassaolevien palveluiden markkinointiin ja palveluiden taustalla olevien prosessien avaamiseen.

Kuntalaisille tehdään näkyvämmäksi miten heidän antamansa palaute ja näkemykset vaikuttavat toimintaan ja palveluihin.

Hyödynnetään myös ulkopuolisten yhteistyötahojen kautta saatavia yhteisviestinnän keinoja ja kanavia tehokkaammin mm. Vaski-yhteenliittymän ja Varsinais-Suomen museot ry:n kautta. Paimion parantolan tuomaa vetovoimaa hyödynnetään ja vahvistetaan Paimion kulttuuritarjonnan tunnettuutta. Tavoitteena lisätä kävijämääriä sekä tukea kaupungin elinvoimaa ja matkailun kehittymistä.

Yhteisenä hyvinvointilautakunnan alaisten toimijoiden tavoitteena on panostaa entistä enemmän yhteistyöhön ja yhteiseen mainostamiseen ja markkinointiin.

Parantava Paimio

Erityisesti lasten ja nuorten lukemisen tukeminen, aikuisten jatkuvan oppimisen mahdollistaminen sekä kaikenikäisten kulttuurinen osallisuus tuottavat pitkäaikaisia hyvinvointi- ja terveyshyötyjä sekä ovat osa merkittävää ennaltaehkäisevää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa jatketaan kuntalaisten mahdollisuuksia kulttuurin tuottamiseen ja itseilmaisun vahvistamiseen mm. tarjoamalla esiintymis- ja esittelytiloja. Paikallisen kulttuurin tukeminen, kulttuuriperinnön tallennus ja sen esilletuonti auttavat myös paikallisen identiteetin vahvistumista ja positiivisen Paimio-kuvan esilletuontia.

Ajantasaisen kirjastoaineiston ja digipalveluiden avulla vahvistetaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia aktiiviseen kuntalaisuuteen sekä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen mm. sähköisten palveluiden käytössä.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluilla on myös merkittävä rooli kulttuurihyvinvoinnin vahvistamisessa Paimiossa mm. kulttuurikaveritoiminta, ikääntyneiden kulttuurikammaritoiminnan jatkaminen ja mahdollisuudet mielekkääseen vapaaehtoistyöhön. Lisäksi hyvinvoinnin vahvistamisen perustöitä tehdään mm. kulttuurikasvatussuunnitelman ja lukutaitostrategian toteuttamisessa Paimiossa.

Strategiasta johdetut tavoitteet

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Henkilökunnan kehityskeskustelut vuosittain, %	100	100	100	100	100
Henkilökunnan koulutuspäivät, 3pvä/hlö/v	1,54	3	3	3	3
Palvelu- / asiakastyytyväisyyskysely		2	20	20	20
Palautteisiin vastaaminen %			100	100	100
Yhteismarkkinoinnin lisääminen			8	10	10

Tulosalueen omat nostot

- Ajantasaisten ja riittävien asiakas- ja työtilojen puute sekä kirjastossa että kulttuuripalveluissa.
- Palo- ja vesivahingot riskinä museo- ja kirjastoaineistolle. Erityisesti museokokoelmien säilytystilat eivät ole kaikilta osin turvallisia.

Toiminnan tehostamisen toimenpiteet

Kirjasto- ja kulttuuripalveluiden yhteistapahtumien lisääminen vähentää päällekkäistä työtä.

Kaupungin saamaan HYTE-kertoimeen vaikuttavan toimintaan eli kulttuuriin osallistumisen kynnystä madaltavaan toimintaan panostaminen.

Sivistyspalveluiden sisäisen yhteistyön lisääminen mm. avointen digiopastusten järjestämisessä, jolloin kaupungin kulut eivät kasva.

Museosäätöiden ja tukiyhdistysten kanssa kehitetään yhteistyötä sekä päällekkäisten toimintojen poistamista.

Kulttuuriavustusten kohdentaminen erityisesti toimintaan, joita kaupunki ei omana palveluna järjestä.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	36	69	11	-83,8 %	-34,5 %	11	12
Toimintakulut	- 786	- 854	- 561	-34,3 %	-14,3 %	- 569	- 580
Toimintakate/ jäämä	- 751	- 785	- 550	-29,9 %	-13,4 %	- 557	- 569
Poistot ja arvonalennukset	- 11	- 8		-100,0 %	-50,0 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 761	- 794	- 550	-30,7 %	-13,9 %	- 557	- 569

(1 000 €) ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	36	69	11	-83,8 %	-34,5 %	11	12
Toimintakulut	- 582	- 639	- 561	-12,2 %	-1,8 %	- 569	- 580
Toimintakate/ jäämä	- 546	- 570	- 550	-3,6 %	0,4 %	- 557	- 569

(1 000 €) sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot							
Toimintakulut	- 204	- 215		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 204	- 215		-100,0 %	-50,0 %		

Tulosalue
Vastuhenkilö

Paimion opisto
Rehtori Satu Lehtisalo

Toiminta-ajatus

Paimion opisto käsittää hallinnollisesti kansalaisopiston ja musiikkiopiston, jotka yhdessä tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia oppimiseen, harrastamiseen, hyvinvoinnin edistämiseen ja osaamisen kehittämiseen läpi elämän. Toiminta tavoittaa kaikenikäisiä kuntalaisia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä aktiivista osallistumista. Kansalaisopisto järjestää monipuolista vapaan sivistystyön lähi-, etä- ja hybridiopetusta. Musiikkiopisto tarjoaa korkeatasoista taiteen perusopetusta musiikissa ensisijaisesti lapsille ja nuorille, mutta myös aikuisille. Musiikkiopisto nivoutuu oleelliseksi osaksi Paimion kulttuurielämää edistämällä musiikkikulttuuria monipuolisesti. Musiikkiopiston opetusta ohjaa opetussuunnitelma ja laki taiteen perusopetuksesta.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Kansalaisopisto on vapaan sivistystyön oppilaitos, joka järjestää vuosittain noin 4 800 opetustuntia ja palvelee noin 4 000 kurssilaista Paimiossa ja Sauvossa. Opetustarjontaan kuuluu muun muassa liikuntaa, musiikkia, käden taitoja, kieliä, kotitaloutta ja teatteria.

Musiikkiopistossa annetaan vuosittain noin 4 700 opetustuntia. Taiteen perusopetuksen oppilaita on noin 130 ja musiikkileikkikoululaisia noin 50. Opetus perustuu laajan oppimäärän mukaiseen taiteen perusopetukseen, jota annetaan yksinlaulussa, eri soittimissa, musiikin teoriassa sekä kuoroissa. Lisäksi järjestetään varhaisiän musiikkikasvatusta musiikkileikkikoulussa. Opetus toteutetaan pääosin yksilöopetuksena, mutta myös pari- ja ryhmäopetuksena.

Taiteen perusopetusta koskeva lainsäädäntö uudistuu vuonna 2027. Uudet opetussuunnitelman perusteet valmistuvat vuosina 2027–2028, ja paikalliset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön elokuussa 2028.

Toimintaa kuvaavat luvut

Suorite / tunnusluku	2023	2024	2025	EN 2026	TA 2027
Kansalaisopiston valtionosuus (euroina)	284 097	248 911	265 864	274 417	274 417
Kansalaisopiston toteutuneet tunnit	5 140	4 894	4 881	4 800	4 800
kustannus €/asukas	-1	4,1	3	4,3	4,3
Kurssilaisten määrä/vuosi	3 796	4 097	4 108	4 000	4 000
Musiikkiopiston valtionosuus (euroina)	194 881	199 367	204 611	242 621	242 621
Musiikkiopiston toteutuneet tunnit	5 055	4 888	4 926	4 668	4 660
kustannus €/asukas	6,6	5	6,3	1,8	1,8
Opiskelijoiden määrä/vuosi	201	198	197	203	200

Resurssimuutokset

Henkilöstökustannusten nousu on katettu tulonlisäyksillä ja säästämällä muista menoista.

Strategiasta johdetut tavoitteet

Talous ja arkijärki

Kansalaisopiston ja musiikkiopiston tehtävänä ei ole taloudellisen voiton tuottaminen, vaan kuntalaisten sivistyksen, osaamisen, hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen sekä monipuolisten ja kohtuuhintaisten harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen. Musiikkiopisto järjestää lakisääteistä taiteen perusopetusta, jota ei saa toteuttaa taloudellisen voiton tavoittelemiseksi.

Opiston palvelutaso säilytetään vähintään nykyisellä tasolla. Opetustuntimäärä pidetään vähintään valtionosuustuntimäärän tasolla, minkä ansiosta kaupungin oma rahoitusosuus jää pieneksi. Toimintaa kehitetään kustannustehokkaasti kohdentamalla resursseja kysytyille kursseille, lisäämällä musiikkiopistossa pari- ja ryhmäopetusta sekä hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti lähi-, etä- ja hybridiratkaisuja opetuksessa. Hyödynnetään yhteistyötä muiden oppilaitosten, yhdistysten, yritysten ja kaupungin palveluiden kanssa. Hallintoa, viestintää ja työnjakoa selkeytetään ja haetaan aktiivisesti ulkopuolista rahoitusta.

Vetoava viestintä

Viestintää kehitetään suunnitelmalliseksi, selkeäksi ja osallistavaksi, jotta kuntalaiset löytävät palvelut helposti, saavat tarvitsemansa tiedot ja voivat vaikuttaa toiminnan kehittämiseen. Viestinnässä korostetaan opiston merkitystä oppimisen, hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistäjänä. Kurssi-, ilmoittautumis-, maksu- ja alennusohjeita selkeytetään. Markkinointia suunnataan laajasti myös Paimion ulkopuolelle ja kanavina hyödynnetään verkkosivuja, uutiskirjeitä, sosiaalista mediaa, infonäytöjä sekä yhteistyökumppaneiden kanavia. Asiakaspalautetta ja kurssitoiveita kerätään aktiivisesti ja niiden vaikutuksista viestitään avoimesti. Viestinnän vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti. Yhteismarkkinointia kaupungin muiden palveluiden kanssa lisätään uusien asiakasryhmien tavoittamiseksi sekä Paimion vetovoiman vahvistamiseksi.

Parantava Paimio

Paimion opisto edistää kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tarjoamalla matalan kynnyksen mahdollisuuksia oppimiseen, harrastamiseen ja sosiaalisiin kohtaamisiin lähi- ja etäpalveluina. Toiminta tukee ennaltaehkäisevästi fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, vahvistaa toimintakykyä sekä vähentää korjaavien palveluiden tarvetta. Samalla se lisää kuntalaisten aktiivisuutta, yhteisöllisyyttä ja elämänlaatua sekä tukee kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteita. Näin tuetaan myös HYTE-kertoimen myönteistä kehitystä.

Kurssitarjonnassa painotetaan hyvinvointia, liikuntaa, luontoa, kestäväää elämäntapaa ja paikallisuutta. Erityisesti kehitetään kotitalous-, luonto-, liikunta- ja hyvinvointikursseja Paimion omissa ympäristöissä, kuten Paimion Parantolan alueella, sekä vahvistetaan senioreiden digitaitoja yhteistyöhankkeiden avulla.

Strategiasta johdetut tavoitteet

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Henkilökunnan kehityskeskustelut vuosittain, %	100	100	100	100	100
Henkilökunnan koulutuspäivät, 3pvä/hlö/v	2	3	3	3	3
Palvelu- / asiakastytytyväisyyskysely	283	285	290	290	290
Palautteisiin vastaaminen %	100	100	100	100	100

Yhteismarkkinointi: mainosten määrä			8	10	10
-------------------------------------	--	--	---	----	----

Tulosalueen omat nostot

Erityisriskit:

- Taiteen perusopetuksen lakimuutos saattaa vaikuttaa rahoitusperusteisiin.
- Valtion säästötoimet voivat pienentää valtionosuuksia ja valtionavustuksia.
- Yleinen kustannusten nousu voi vaikuttaa harrastusten karsimiseen, mikä alentaa opiston tuloja.

Toiminnan tehostamisen toimenpiteet

Kansalaisopistossa keskitetään enemmän tuntiresursseja kursseille, joilla on hyvä kustannus-tuotto-suhde ja lisätään muita maksullisia palveluita. Lähiopetusta muutetaan yhä enemmän hybridiope-tukseksi, mikä mahdollistaa laajemman asiakaskunnan. Toteutetaan vielä enemmän yhteistyökurs-seja muiden opistojen kanssa jolloin saadaan tuloja muiden opistojen ostamista opiskelijapaikoista. Kehitetään yrityksille suunnattuja maksullisia koulutus- ja hyvinvointipalveluja uusien tulolähteiden vahvistamiseksi. Näillä muutoksilla on mahdollista saada noin 3400 euroa lisää tuloja. Pyritään rek-rytoimaan uudet opettajat lähiseudulta millä saadaan noin 1000 euroa säästöä matkakuluissa.

Musiikkiopiston henkilöstömenojen nousu katetaan lukukausimaksuilla, jolla saadaan noin 9000 eu-roa enemmän tuloja.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	246	245	254	3,6 %	1,6 %	259	264
Toimintakulut	- 971	- 1 006	- 788	-21,7 %	-9,4 %	- 796	- 812
Toimintakate/ jäämä	- 725	- 761	- 534	-29,8 %	-13,2 %	- 538	- 548
Poistot ja arvonalennukset							
Tilikauden yli-/alijäämä	- 725	- 761	- 534	-29,8 %	-13,2 %	- 538	- 548

(1 000 €) ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	241	241	254	5,1 %	2,6 %	259	264
Toimintakulut	- 775	- 769	- 788	2,5 %	0,8 %	- 796	- 812
Toimintakate/ jäämä	- 534	- 527	- 534	1,3 %	0,0 %	- 538	- 548

(1 000 €) sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	5	4		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakulut	- 196	- 238		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 191	- 234		-100,0 %	-50,0 %		

Tulosalue

Vapaa-aikapalvelut

Vastuuhenkilö

Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Mia Konradsdal

Toiminta-ajatus

Paimion vapaa-aikapalvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivista elämäntapaa tarjoamalla monipuolisia ja saavutettavia vapaa-ajan palveluja. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä ja keskeinen keino vahvistaa kaupungin elinvoimaa sekä hillitää palvelutarpeiden ja kustannusten kasvua. Tavoitteena on elinvoimainen, viihtyisä ja osallistava Paimio, jossa jokaisella on mahdollisuus mielekkääseen vapaa-aikaan ja hyvinvointia tukevaan elämäntapaan.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion kaupungin vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta ja toimintakykyä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Liikunta-, nuoriso-, ja hyvinvointipalveluja tarjotaan eri ikäryhmille ja erityisryhmät huomioiden. Palvelujen vahvuuksia ovat monipuolinen toiminta, kattava liikuntapaikkaverkosto, yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä ennaltaehkäisevä työ. Nuorille tarjotaan toimintaa ja vaikuttamismahdollisuuksia, ja vanhus- ja vammaisneuvostot tukevat yhdenvertaisuutta, esteettömyyttä ja osallistumista.

HYTE-työllä pyritään myös hillitsemään sosiaali- ja hoivapalvelujen kustannusten kasvua ehkäisemällä ongelmia ennalta ja tukemalla kuntalaisten itsenäistä selviytymistä. Eri hankkeet ja yhteistyö eri toimijoiden kanssa tarjoavat mahdollisuuksia palvelujen kehittämiseen. Keskeisiä haasteita ovat rajalliset henkilöstö- ja talousresurssit sekä kasvava ennaltaehkäisevien palvelujen tarve.

Menojen kasvua pyritään hillitsemään tehostamalla toimintaa, arvioimalla tapahtumia ja eri toimintoja kriittisesti, hyödyntämällä hankerahoitusta ja tarkistamalla palvelujen hinnoittelua.

HYTE-kertoimen kannalta olennaista ei ole toiminnan määrä vaan vaikuttavuus: toiminnan tulee kohdistua mitattaviin tavoitteisiin ja sen tulokset pitää pystyä osoittamaan tiedolla.

Toimintaa kuvaavat luvut

Suorite / tunnusluku	2023	2024	2025	EN 2026	TA 2027
Avoin nuorisotyö/käyntiä	7 000	6 014	6 180	7 000	7 000
Kesäleirit ja retket/osallistujaa	387	382	306	444	444
Etsivä nuorisotyö/tavoitetut	37	42	44	41	44
Koulunuorisotyö/osallistujaa	-	-	11 315	11 500	11 500
PaHaMa/osallistujaa	638	688	693	450	700
Uimahallin kävijämäärä	13 060	85 594	86 555	82 000	82 000
Kortit uimahalliin	152	653	699	300	650
Liikuntaryhmät/osallistujaa	8 676	8 524	10 489	1 000	9 000
Hyte-ryhmät/osallistujaa	-	137	192	150	150
Liikuntaneuvonta/osallistujaa	-	-	20	30	30
Paltanpuiston kuntosalikortit	-	-	31	50	50
Maauimala Ankkalampi/vuosi+kausikortit	-	-	212	-	230
Maauimala Ankkalampi/ yksilökäynnit	-	-	1 866	-	1 920

Nuorisojärjestöjen tukeminen €/as	1,00	1,00	0,51	0,70	0,69
Hytejärjestöjen tukeminen €/as	-	0,73	3,39	3,07	3,04
Liikuntajärjestöjen tukeminen €/as	4,07	4,18	4,16	4,12	4,08

Resurssimuutokset

Kaupungin tulokertymää vahvistetaan tehostamalla tilojen ja palvelujen käyttöä, kohdentamalla henkilöstöresursseja tarkoituksenmukaisesti sekä tarkistamalla palvelujen hinnoittelua. Tavoitteena on lisätä tuloja ja tehostaa resurssien käyttöä palvelujen saatavuus turvaten.

Vapaa-aikapalveluiden lisätuloja vuodelle 2027 arvioidaan kertyvän yhteensä 19 400 euroa. Tuloja lisäävät Hyvän Olon Pysäkin vuokraustoiminta, Ankkalammen maaumalan hinnankorotus ja uimahalli Solinan ja Paltanpuiston kuntosalin korttien hinnoittelumuutokset, sisäliikuntahallin hinnantarkistukset (ulkopaikkakuntalaiset yhdistykset) sekä kesäleirien hinnankorotus.

Säästötoimenpiteillä saavutetaan yhteensä noin 15 000 euron säästöt. Säästöjä syntyy mm. kesäleirin keittiöpalvelujen uudelleen järjestelystä, nuorisotalon ja mopotallin sijaisjärjestelyistä, kalustosta, materiaaleista, pienvälineistä ja mainonnasta sekä asiantuntijapalveluiden ostoista. Säästöt näkyvät mm. hankintojen ja ulkopuolisten palveluiden ostojen vähentymisellä.

Asukasbudjetoinnissa (AsBu) painotetaan lasten ja nuorten osallistumista ideointiin ja äänestukseen. Talouden sopeuttamiseksi vuoden 2027 asukasbudjettiin varattu 20 000 euroa katetaan Unto Vainion rahastosta.

Mahdollinen liikuntaneuvontahankeavustuksen omavastuuosuus katetaan hyte- ja liikuntapalveluiden käyttötaloudesta.

Koulunuorisotyö on Paimiossa tärkeä ennaltaehkäisevän nuorisotyön muoto. Nykyinen hankerahoitus jatkuu marraskuuhun 2027 asti, mutta sen päättyessä kouluilla tehtävä matalan kynnyksen nuorisotyö, pienryhmätoiminta, ryhmäytyminen sekä nuorten osallisuuden ja kouluun kiinnittymisen tukeminen vähenevät, ellei kaupunki ota toiminnan rahoitusvastuuta. Säästöjä arvioitaessa on huomioitava myös mahdolliset kustannukset, joita toiminnan korvaaminen muilla palveluilla aiheuttaa. Talousarviossa on huomioitu koulunuorisotyöntekijän joulukuun palkkakulut. Päätös toiminnan jatkumisesta tehdään vuoden 2028 talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Strategiasta johdetut tavoitteet

Talous ja arkijärki

Vapaa-aikapalveluissa tehostetaan toimintaa ja keskitytään vaikuttavimpiin palveluihin. Tilojen ja resurssien käyttöä tehostetaan, omia tuloja kasvatetaan ja ulkopuolista rahoitusta sekä yhteistyötä yhdistysten, seurojen ja muiden kumppaneiden kanssa lisätään. Tavoitteena on parantaa tilojen käyttöastetta ja kasvattaa vapaa-aikapalveluiden omia tuloja ilman, että matalan kynnyksen palvelujen saatavuus oleellisesti heikkenee.

Kaupunki toimii jatkossa aiempaa enemmän mahdollistajana ja koordinoijana, mikä vähentää kustannuksia ja auttaa säilyttämään monipuoliset matalan kynnyksen palvelut.

Vetoava viestintä

Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat HYTE-työn ydin. Paimion vapaa-aikapalveluissa viestintää tehdään entistä vuorovaikutteisemmaksi ja saavutettavammaksi. Eri-ikäisiä kuntalaisia kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan esimerkiksi asukasbudjetoinnin, kyselyiden, keskustelujen, työpajojen ja palautekanavien kautta. Erityisesti lasten ja nuorten ääntä vahvistetaan yhteistyössä nuorisovaltuuston, koulujen ja eri hankkeiden kanssa.

Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan tukemalla harrastamista, vapaaehtoistoimintaa, vertaisryhmiä ja kohtaamispaikkoja sekä vähentämällä yksinäisyyttä. Esteettömyys ja saavutettavuus huomioidaan kaikissa palveluissa ja viestinnässä.

Sosiaalisen median tärkeys korostuu entisestään ja sitä hyödynnetään tiedottamisen lisäksi mielipiteiden, palautteen ja ideoiden keräämiseen. Kuntalaisille tehdään näkyväksi, miten heidän näkemyksensä vaikuttavat toimintaan. Tämä tekee osallistumisesta näkyvää ja vahvistaa kokemusta siitä, että omalla mielipiteellä on merkitystä. Palveluista kerätään palautetta säännöllisesti, ja tuloksia hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

Yhteisenä hyvinvointilautakunnan alaisten toimijoiden tavoitteena on panostaa entistä enemmän yhteistyöhön ja yhteiseen mainostamiseen ja markkinointiin.

Parantava Paimio

Paimion vapaa-aikapalveluissa vahvistetaan ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä, osallisuutta ja sujuvaa arkea. Toimintaa kehitetään asiakaslähtöisesti, kuntalaisten tarpeisiin, palautteeseen ja ajantasaiseen tietoon perustuen. Painopisteinä ovat hyvinvointisuunnitelman mukaisesti liikkuminen ja terveelliset elämäntavat, osallistuminen ja yhteisöllisyys, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö sekä työ- ja toimintakyky. Erityistä huomiota kiinnitetään lasten ja nuorten hyvinvointiin, ikääntyneiden toimintakykyyn sekä yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn vakiinnuttamalla vaikuttavia, tutkittuun tietoon perustuvia toimintamalleja. Hyvinvointia edistetään vahvistamalla liikuntaneuvontaa, joiden avulla tuetaan kuntalaisten fyysistä aktiivisuutta, työ- ja toimintakykyä.

Palveluista tehdään laadukkaita, saavutettavia ja vaikuttavia. Digitaalisia palveluja ja viestintää kehitetään, ja yhteistyötä kaupungin eri toimialojen, yhdistysten, seurojen ja muiden kumppaneiden kanssa vahvistetaan. Toimintaa uudistetaan hyödyntämällä kuntalaisilta saatavaa palautetta, ajantasaista tietoa ja uusia toimintatapoja. Matalankynnyksen harrastamista ja osallistumista tuetaan sekä kuntalaisten omaa aktiivisuutta vahvistetaan. Rajalliset resurssit kohdennetaan sinne, missä niillä saavutetaan eniten hyvinvointia. Ennaltaehkäisevään työhön panostaminen on panostamista paimiolaisten hyvinvointiin ja pitkällä aikavälillä myös kaupungin talouteen.

Tavoitteena ei ole vähentää kuntalaisten mahdollisuuksia harrastamiseen ja osallistumiseen, vaan kohdentaa kaupungin rajalliset resurssit vaikuttavalla tavalla ja vahvistaa samalla paikallisten yhteisöjen omaa toimijuutta. Investointi ennaltaehkäisevään työhön on investointi säästöihin. Paimion kaupungin HYTE-kerrointa on tavoitteena nostaa vahvistamalla erityisesti liikunta-, kulttuuri- ja osallisuusperusteisia prosessi-indikaattoreita sekä tukemalla pitkällä aikavälillä tulosindikaattorien parantumista. Tavoitteena on pitää palvelut osallistujamäärät ennallaan.

Strategiasta johdetut tavoitteet

Suoritteet ja tunnusluvut	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Henkilökunnan kehityskeskustelut vuosittain, %	100	100	100	100	100
Henkilökunnan koulutuspäivät, 3pvä/hlö/v	3,2	3	3	3	3
Palvelu- / asiakastyytyväisyyskysely			155	155	155
Palautteisiin vastaaminen			100	100	100
Yhteismarkkinoinnin lisääminen			8	10	10

Tulosalueen omat nostot

Mopotallin toiminta jatkuu viisivuotisella sopimuksella. Tänä aikana on hyvä tarkastella nuorten tilojen kokonaisuutta ja etsiä tarkoituksenmukaisia, kustannustehokkaita ja nuoria aktivoivia ratkaisuja sekä hyödyntää mahdollisuuksien mukaan kaupungin olemassa olevia tiloja.

Palvelujen samanaikaiset hinnankorotukset ja laadun heikentäminen voivat heikentää palvelujen saavutettavuutta erityisesti pienituloisten, lapsiperheiden ja opiskelijoiden näkökulmasta.

Hankerahoituksen hyödyntäminen on tärkeä osa palvelujen kehittämistä. Esimerkiksi liikuntaneuvonnan, etsivän nuorisotyön tai PaHaMa-hankkeen kaltaisten ulkopuolisesti rahoitettujen hankkeiden hakematta jättäminen kaventaa kaupungin palveluja ja ennaltaehkäisevää työtä.

Toiminnan tehostamisen toimenpiteet

1. Uimahalli Solinan ja kuntosali Kolinan itsepalveluaikoja lisäämällä voidaan tehostaa henkilöstöresurssien käyttöä, kohdentaa henkilöstön työpanosta enemmän ohjattuun toimintaan ja kasvattaa palvelujen tulokertymää. Kassapalvelut keskitetään ruuhka- ja asiakaspalveluaikoihin, jolloin henkilöstöä voidaan suunnata esimerkiksi kuntosalin ABC-kursseille ja vesiliikuntaryhmiin. Näillä toimenpiteillä voidaan tavoitella arviolta 4000 euron lisätuloja.

2. Vapaa-aikapalveluiden kokonaisuutta tarkastellaan uudelleen erityisesti ei-lakisääteisten palveluiden laajuuden, järjestämistavan ja laatutason osalta. Toimintojen ja tapahtumien arvioinnissa huomioidaan kustannukset osallistujaa kohden, tavoitavuus sekä hyvinvointi- ja ennaltaehkäisevät vaikutukset. Tavoitteena on kohdentaa resursseja vaikuttavaan ja mahdollisimman laajasti kuntalaisia palvelemaan toimintaan.

Riskit: Palvelujen hintojen korottaminen voi heikentää taloudellisesti heikommassa asemassa olevien mahdollisuuksia osallistua. Lisäksi hankkeiden hakematta jättäminen tai toimintojen alasajo vähentää palveluja tietyiltä kohderyhmiltä ja heikentää ennaltaehkäisevän työn vaikuttavuutta.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	550	497	491	-1,3 %	-5,4 %	501	511
Toimintakulut	- 2 137	- 2 287	- 1 053	-54,0 %	-25,4 %	- 1 066	- 1 088
Toimintakate/ jäämä	- 1 587	- 1 790	- 562	-68,6 %	-32,3 %	- 566	- 577
Poistot ja arvonalennukset	- 20	- 28		-100,0 %	-50,0 %		
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 608	- 1 818	- 562	-69,1 %	-32,5 %	- 566	- 577

(1 000 €) ulkoiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	491	497	491	-1,3 %	0,0 %	501	511
Toimintakulut	- 1 178	- 1 069	- 1 053	-1,5 %	-5,3 %	- 1 066	- 1 088
Toimintakate/ jäämä	- 687	- 572	- 562	-1,7 %	-9,1 %	- 566	- 577

(1 000 €) sisäiset	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TA27/TA26 muutos%	TA27/ TP25 ka%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	59				-50,0 %		
Toimintakulut	- 959	- 1 218		-100,0 %	-50,0 %		
Toimintakate/ jäämä	- 900	- 1 218		-100,0 %	-50,0 %		